

2016-03-18

Lunds kommun

Kommunkontoret

kommunkontoret@lund.se

Remissvar gällande Lunds sjö- och vattendragsplan

Lunds Naturskyddsförening, LNF, har fått planen på en inofficiell remiss och vill framföra följande efter en kort genomläsning av det ambitiösa dokumentet.

Sammanfattning

Planen visar sig redan i sammanfattningen vara realistisk när det gäller möjligheten att uppnå gällande mål. Överhuvudtaget talar planen klarspråk, vilket LNF uppskattar. Det underlättar vid prioritering av det fortsatta arbetet. Det är viktigt att denna plan antas i fullmäktige så att den blir ett tungt underlag till den kommande översiktsplanen.

Detaljsynpunkterna i sidoordning

Kunskapsammansättningen i bl.a. kapitel 3 och 5 har stora förtjänster och är nyttig läsning för både beslutsfattare och allmänhet. Den blir ännu tydligare om biflöden förtecknas och beskrivs i ordning från källan till havet, vilket inte bara gäller för kapitel 3. De historiska tillbakablickarna är också viktiga.

När det gäller biologiska kvalitéter kan nämnas att Ugglarpssjön länge innehöll Sveriges sydligaste sångsvanshäckning. Om svanarna fortfarande häckar där känner LNF inte till.

I Vombsjön upptäcktes en massförekomst av dvärgag hösten 2013, när vattenytan var sänkt. Senast arten sågs i Sverige var 1950, och därför har Artdatabanken länge klassat dvärgag som utdöd. Växten har setts i det sydvästra hörnet i låga antal även under 2014 och 2015. Den måste därför pekats ut som en ansvarsart för Lunds kommun.

Hjulmöja påträffas vissa år i stor mängd i Krankesjön och i vissa delar av Kävlingeån. I ån kan även de sällsynta Potamogeton-arterna tråd-, udd-, grov- och långnate hittas.

Figur 4.4 ger en annan information om avrinningsområden än Länsstyrelsens kartor över dikningsföretagen. I de senare finns vattendelaren mellan tre olika företag inom det markområde som ESS disponerar. Samma information om dikningsföretag finns i ESS ansökan om tillstånd enligt miljöbalken. Glomsjön fungerar som sedimentationsmagasin för partikulära fosforföreningar. Sjön behöver slamsugas och ytvegetationen skördas om fosfathalterna i vattnet ska kunna minska. Den genomförda återmeandringen av Glomsbäcken nedströms sjön har sannolikt ingen renande effekt med avseende på fosfater, snarare tvärtom eftersom en stor mängd näringsrik jord följer med bäckvattnet från icke-stabiliserade slänter. Den denitrifikation som fanns i den södra delen av Glomsbäcken har sannolikt satts ur spel eftersom bäcken inte längre passerar alkärret.

När det gäller kommunal miljöövervakning har VA SYD (OBS namnet!) utfört sådan i liten skala i form av vattenkemiska analyser av växtnäringsämnen, tungmetaller och några av Vattendirektivets prioriterade föroreningar. Endast ett litet antal av dessa s.k. prio-ämnen kunde hittas och endast i låga halter. Maria Nitares upptäckt av förhöjda metallhalter i dagvatten har inte kunnat verifieras vid mätningar nedströms hennes provpunkter och de är sannolikt inte representativa för det dagvatten som når Höje å. De skriftliga rapporterna från dessa mätningar är troligen ännu inte offentliga. Det är viktigt att notera att även Nitares

uppmätta halter ligger under de inofficiella riktvärden för acceptabla föroreningshalter i dagvatten från delavrinningsråden som normalt tillämpas av miljöförvaltningarna i Stockholm och Göteborg.

När det gäller miljömål likställer planen kraven i Vattendirektivet, vilka är tvingande, med de nationella miljömålen som i juridisk mening är frivilliga. Detta är vilseledande. Dock är det korrekt att påstå att det räcker med att klara Vattendirektivets krav.

Åtgärdskapitlet har stora förtjänster genom sitt klarspråk och tydliga formuleringar. Det är viktigt att diskussionen om god och måttlig ekologisk status förs på ett seriöst sätt, även på nationell nivå. Det är bra att planen värderar olika åtgärder utifrån möjligheten att genomföra dem och utifrån kommunens rådighet, men detta synsätt används inte genomgående.

När Lunds kommun berömmar sig av att jobba med dagvattenproblem i detaljplaner låter det ihåligt. Man har i vissa planer, t.ex. Vipeholmsparken, skrivit långa stycken om dagvattenstrategin, men de åtgärder som sedan föreslås är blygsamma och löser inte problemet. Om man anlägger ett symboliskt dagvattendike som inte får ta någon större plats, är risken stor att det hamnar bakom stängsel och därmed inte kan skötas och göra nytta. Ett bättre sätt är att anlägga en större damm med sluttande tvåstegsslänter, vilken kan inkluderas i en lekplats. Det är viktigt att kommunen slår fast att rening av dagvatten kräver stora markytor och att dessa ytor måste reserveras i varje detaljplan. Kommunen låter i många fall exploatören slippa att ta ansvar, dvs. principen om att förorenaren ska betala, tillämpas inte. Den enkla sanningen, att den bästa reningen är att inte smutsa ner, tillämpas sällan. Om man i utemiljön inte använder några ämnen som kan behöva renas bort är förorenings-problemet betydligt mindre. Den senaste ändringen av PBL har dock gjort det svårt för byggnads-nämnderna att ställa krav på byggnadsmaterial m.m. Här har bl.a. vattenråden en viktig roll som påtryckare.

Eftersom rening av dagvatten bl.a. av ekonomiska och tekniska skäl måste ske genom sedimentation av partiklar i dammar är det viktigt att dessa placeras så långt uppströms som möjligt, särskilt i områden där marken lutar som i Lund och S. Sandby. Annars blir vattenhastigheten vid kraftiga regn så hög att dammarna måste vara gigantiskt stora för att partiklarna ska hinna sjunka till botten innan de når dammens utlopp. I många fall har kommunen inte rådighet över den mark som ligger längre nedströms. Rening av vattenlösliga dagvattenföroreningar med filterteknik är orimligt dyrt och har knappast tillämpats någonstans i världen med undantag för punktkällor. Fastän Lunds domkyrka sannolikt är länets största blyutsläppare, möjligen med undantag för ScanDust i Landskrona, avstod kommunen från att ställa krav på rening av takvattnet när chansen fanns för några år sedan. LNF drev denna fråga utan att få gehör.

Visst kan kommunen mäta vissa vattenföroreningar oftare, t.ex. bekämpningsmedel, mikroplaster och läkemedel, men eftersom det är dyrt och kommunen saknar rådighet när det gäller att bli av med föroreningarna, bör åtgärden vara lågt prioriterad. Mikroplaster är oftast resultatet av att plast-material som t.ex. fleece nöts ner och de ännu mindre och sannolikt farligare nanoplasterna tillsätts medvetet av tillverkare av bl.a. olika kosmetiska produkter och tandkräm. De senare borde inte finnas i dagvatten. På sistone har det blivit känt att man regelbundet strör ut stora mängder små plastpartiklar när konstgräsplaner ska skötas. Kommunen måste sluta med att anlägga fler sådana planer tills natur- och miljöeffekterna i vatten av dessa plaster är kända. De påstås bestå av gamla bildäck och kan i så fall innehålla PAH.

Det är betydligt svårare att hitta alternativa avrinningsvägar för dagvatten som orsakar erosion och översvämning än att kräva det.

Dokumentet bör genomgå en stavningskontroll före publicering eftersom det finns en hel del feltryck i det.

För styrelsen i Lunds Naturskyddsförening
Leif Runeson